

Otázky na test z Úvodu do filosofie

Filosofie jako specifický způsob kladení otázek a kritického myšlení vzniká v Řecku v:

- a) 7 stol. př. Kr.
- b) 6 stol. př. Kr.
- c) 5 stol. př. Kr.
- d) 4 stol. př. Kr.

Vznik filosofie je kritickou reakcí na:

- a) náboženství
- b) pověry
- c) mýtus
- d) epos

Filosofická disciplína, která se zabývá otázkami bytí se nazývá:

- a) teologie
- b) ontologie
- c) metafyzika
- d) fyzika

Filosofická disciplína, která se zabývá otázkami dobra a správného jednání se nazývá:

- a) politika
- b) etika
- c) morálka
- d) metafyzika

Filosofická disciplína, která se zabývá poznáním a kritérii pravdy se nazývá:

- a) gnoseologie
- b) epistemologie
- c) noetika
- d) etika

Mezi představitele tzv. mílétské školy nepatří:

- a) Thalés
- b) Pýthagorás
- c) Anaximandros
- d) Anaximenés

Mezi tzv. íónské přírodní filosofy nepatří:

- a) Thalés
- b) Pýthagorás
- c) Anaximandros
- d) Anaximenés

Který z filosofů považoval za prvopočátek všeho (*arché*) vodu?

- a) Thalés
- b) Pýthagorás
- c) Anaximandros
- d) Anaximenés

Který z filosofů považoval za prvopočátek všeho (*arché*) vzduch?

- a) Thalés
- b) Pýthagorás
- c) Anaximandros
- d) Anaximenés

Který z filosofů považoval za prvopočátek všeho (*arché*) neurčitelné (*apeiron*)?

- a) Thalés
- b) Pýthagorás
- c) Anaximandros
- d) Anaximenés

Který z filosofů považoval za podstatu skutečnosti čísla?

- a) Platón
- b) Aristotelés
- c) Pythagoras
- d) Eukleidés

Mezi představitele tzv. *elejské školy* patří:

- a) Parmenidés
- b) Zenón z Eleje
- c) Melissos
- d) Hérakleitos

Mezi představitele tzv. *elejské školy* nepatří:

- a) Parmenidés
- b) Zénón z Eleje
- c) Zénón z Kitia
- d) Hérakleitos

Možnost pohybu odmítal:

- a) Parmenidés
- b) Zenón z Eleje
- c) Zenón z Kitia
- d) Hérakleitos

Parmenidés zastával stanovisko, které by dnes bylo slučitelné s:

- a) empirismem
- b) racionalismem
- c) relativismem
- d) dogmatismem

Parmenidés zastával stanovisko:

- a) identity myšlení a bytí
- b) rozdílnosti myšlení a bytí
- c) popření myšlení a bytí
- d) popření pohybu

Autorem pohybových paradoxů (tzv. *aporií*) je:

- a) Parmenidés
- b) Zenón z Eleje
- c) Zenón z Kitia
- d) Hérakleitos

Autorem myšlenky, že „*všechno plyne*“ je:

- a) Pýthagorás
- b) Hérakleitos
- c) Parmenidés
- d) Sókratés

Hérakleitos chápal skutečnost jako:

- a) dynamický proces
- b) nemožnost pohybu
- c) neustálou změnu
- d) absolutní neměnnost

Mezi představitele tzv. *atomismu* nepatří:

- a) Hérakleitos
- b) Démokritos
- c) Anaxagorás
- d) Leukippos

Řecký atomismus je pozicí:

- a) substanční
- b) monistickou
- c) dualistickou
- d) pluralistickou

Řecký atomismus není pozicí:

- a) substanční
- b) monistickou
- c) deterministickou
- d) pluralistickou

Podle Démokrita se lidská duše:

- a) skládá z atomů
- b) neskládá z atomů
- c) nedá poznat
- d) nedá pochopit

Mezi před Sokratovské filosofy patří:

- a) Pýthagorás
- b) Hérakleitos
- c) Parmenidés
- d) Sókratés

Mezi před Sokratovské filosofy nepatří:

- a) Sókratés
- b) Platón
- c) Gorgiás
- d) Empedoklés

Autorem teorie tzv. *čtyř živlů* (vody, vzduchu, země a ohně), které spájí/rozděluje láska/svár je:

- a) Anaxagorás
- b) Empedoklés
- c) Hippokratés
- d) Galén

Empedoklés byl v rámci pojetí skutečnosti:

- a) monista
- b) dualista
- c) pluralista
- d) absolutista

Anaxagorás byl v rámci pojetí skutečnosti:

- a) monista
- b) dualista
- c) pluralista
- d) absolutista

O tzv. *semenech věcí* jako prazákladu skutečnosti mluvil:

- a) Empedoklés
- b) Anaxagorás
- c) Platón
- d) Aristotelés

O tom, že skutečnost uspořádává neosobní rozumový princip (*nús*), mluvil:

- a) Empedoklés
- b) Anaxagorás
- c) Platón
- d) Aristotelés

Mezi tzv. *sofisty* nepatří:

- a) Empedoklés
- b) Prótagorás
- c) Gorgiás
- d) Isokratés

Mezi tzv. *sofisty* patří:

- a) Démostenés
- b) Prótagorás
- c) Gorgiás
- d) Isokratés

Pozornost k problémům člověka a lidské společnosti věnovali obzvláště:

- a) pythagorejci
- b) přírodní filosofové
- c) súfisté
- d) sofisté

Autorem výroku „*Mírou všech věcí je člověk - jsoucích, že jsou, a nejsoucích, že nejsou*“ je:

- a) Prótagorás
- b) Gorgiás
- c) Sókratés
- d) Platón

Autorem výroku „*Nic není, i kdyby něco bylo, člověk by to nemohl poznat; i kdyby to mohl poznat, nemohl by to sdělit a vysvětlit druhým*“ je:

- a) Prótagorás
- b) Gorgiás
- c) Sókratés
- d) Platón

Pozici řeckých sofistů můžeme charakterizovat jako:

- a) skeptickou
- b) relativistickou
- c) absolutistickou
- d) dogmatickou

To, že skutečnost není plně poznatelná (příp. že není poznatelná vůbec), je pozicí:

- a) racionalismu
- b) skepticizmu
- c) eklekticismu
- d) empirismu

Diógenés je považován za představitele školy:

- a) sofistů
- b) kyniků
- c) cyniků
- d) eklektiků

Sókratés pojmem *daimonion* označoval:

- a) démona
- b) ducha
- c) vědomí
- d) hlas svědomí

Sókratés je představitelem:

- a) etického pozitivismu
- b) etického negativismu
- c) etického dogmatismu
- d) etického relativismu

Kdo popisoval svůj způsob filosofování jako tzv. *maieutickou metodu*?

- a) Sókratés
- b) Platón
- c) Aristotelés
- d) Epikúros

Platón je představitelem:

- a) etického pozitivismu
- b) etického negativismu
- c) etického dogmatismu
- d) etického relativismu

Autorem *Obrany Sókratovy* je:

- a) Sókratés
- b) Isokratés
- c) Platón
- d) Xenofanés

Slavný Platonův *Mýtus o jeskyni* je obsažen v díle:

- a) Faidón
- b) Faidros
- c) Menón
- d) Ústava

Za podstatu skutečnosti považoval Platón:

- a) čísla
- b) ideje
- c) atomy
- d) 4 živly

Platónovo myšlení můžeme považovat za:

- a) materialistické
- b) idealistické
- c) matematické
- d) náboženské

Teorie poznání se u Platóna označuje termínem:

- a) anamnésis
- b) amnésis
- c) dóxa
- d) sófia

O třech složkách lidské duše mluvil:

- a) Sókratés
- b) Platón
- c) Aristotelés
- d) T. Akvinský

Tři složky duše tvoří:

- a) statečnost, umírněnost, spravedlnost
- b) umírněnost, spravedlnost, moudrost
- c) statečnost, spravedlnost, umírněnost
- d) moudrost, statečnost, umírněnost

Nejvyšší ctnosti je pro Platóna:

- a) moudrost
- b) statečnost
- c) umírněnost
- d) spravedlnost

V Platónově utopické představě ideální společnosti mají vládnout:

- a) dělníci
- b) vojáci
- c) filosofové
- d) boháči

Platonův spis zabývající se uspořádáním ideální společnosti se nazývá:

- a) Utopie
- b) Ústava
- c) Stát
- d) Leviathan

Aristotelés je autorem:

- a) výrokové logiky
- b) predikátové logiky
- c) modální logiky
- d) dvouhodnotové logiky

Podstata jakékoliv věci (tzv. *úsia*) je u Aristotela spojením:

- a) látky a formy
- b) příčiny a účinku
- c) kvality a kvantity
- d) možnosti a skutečnosti

Kolik metafyzických kategorií rozeznává Aristotelés:

- a) 4
- b) 5
- c) 10
- d) 12

Kolik příčin změny rozeznává Aristotelés:

- a) 1
- b) 2
- c) 3
- d) 4

Ve vývoji živých organismů sehrává nejdůležitější roli příčina:

- a) látková
- b) tvarová
- c) účinná
- d) účelová

Pro Aristotela je bůh:

- a) příčinou všech věcí
- b) prvním hybatelem
- c) nehybným hybatelem
- d) Mesiášem

Metafyzika patří podle Aristotela mezi vědy:

- a) teoretické
- b) praktické
- c) poietické
- d) nepatří mezi vědy

Etika patří podle Aristotela mezi vědy:

- a) teoretické
- b) praktické
- c) poietické
- d) nepatří mezi vědy

Politika patří podle Aristotela mezi vědy:

- a) teoretické
- b) praktické
- c) poietické
- d) nepatří mezi vědy

Aristotelés je představitelem:

- a) deontologické etiky
- b) hedonistické etiky
- c) utilitaristické etiky
- d) eudaimonistické etiky

Mezi špatné formy vlády patří podle Aristotela:

- a) aristokracie
- b) oligarchie
- c) demokracie
- d) tyranie

Mezi právní formy vlády patří podle Aristotela:

- a) monarchie
- b) politea
- c) demokracie
- d) oligarchie

Aristotelova škola se nazývá:

- a) dialogická
- b) akademická
- c) peripatetická
- d) stoická

Epikúros je představitelem etiky:

- a) egoismu
- b) hedonismu
- c) asketismu
- d) anarchismus

Pojem *parenklize* zavádí do koncepce atomismu:

- a) Démokritos
- b) Leukippos
- c) Epikúros
- d) Epiktétos

Podle Epikúra je hlavní překážkou k dosažení štěstí:

- a) strach z bohů
- b) strach ze smrti
- c) strach z války
- d) strach z neštěstí

Mezi představitele řeckého stoicismu nepatří:

- a) Zénón z Kítia
- b) Zénón z Eleje
- c) Epiktétos
- d) Kleanthés z Sasu

Autorem koncepce, že cílem života je dosažení *ataraxie*, je:

- a) Zénón z Eleje
- b) Zénón z Kítia
- c) Epiktétos
- d) Epikúros

Stav klidu, kdy tělo ani duše netrpí, se nazývá:

- a) nirvána
- b) extáze
- c) ataraxie
- d) anestézie

Myšlenku *ataraxie* zdůrazňovali představitelé:

- a) stoicismu
- b) skepticismu
- c) hedonismu
- d) agnosticizmu

Mezi představitele římského stoicismu patří:

- a) Marcus Aurelius
- b) L. A. Seneca
- c) Epiktétos
- d) Zénón z Kitia

Mezi představitele řeckého skepticismu nepatří:

- a) Zénón z Kitia
- b) Zénón z Eleje
- c) Pyrrhón z Élidy
- d) Agrippa Skeptik

Plótinos je představitelem:

- a) platónismu
- b) skepticismus
- c) novoplatónismus
- d) gnosticizmu

Základem skutečnosti je podle Plótína:

- a) Absolutno
- b) Jedno
- c) Bůh
- d) idea

Období tzv. *svatých otců* se nazývá také:

- a) heuristika
- b) patristika
- c) scholastika
- d) eucharistika

Podle Órigena je lidská duše:

- a) smrtelná
- b) nesmrtelná
- c) věčná
- d) dobrá

S výrokem „*Věřím, abych porozuměl*“ by souhlasil:

- a) Órigenés
- b) Tertullianus
- c) A. Augustinus
- d) Anselm z Canterbury

Učení Aurelia Augustina bylo ovlivněno zejména:

- a) Sókratem
- b) Platónem
- c) Aristotelem
- d) T. Akvinským

Podle Aurelia Augustina zlo:

- a) neexistuje
- b) existuje
- c) je dílem Satana
- d) je nepřítomností dobra

Středověká pozice, která tvrdí, že obecné pojmy (univerzálie) mají skutečnou existenci, se nazývá:

- a) universalismus
- b) nominalismus
- c) konceptualismus
- d) realismus

Středověká pozice, která odmítá, že obecné pojmy (univerzálie) mají skutečnou existenci, se nazývá:

- a) universalismus
- b) nominalismus
- c) konceptualismus
- d) realismus

Autorem tzv. *ontologického důkazu* Boží existence je:

- a) A. Augustinus
- b) Tertullianus
- c) Órigenés
- d) Anselm z Canterbury

Anselm z Canterbury byl ohledně přesvědčení o existenci univerzálií:

- a) realista
- b) skeptik
- c) nominalista
- d) konceptualista

P. Abélard byl představitelem:

- a) realismu
- b) nominalismu
- c) konceptualismu
- d) pluralismu

Učení Tomáše Akvinského bylo ovlivněno zejména:

- a) Sókratem
- b) Platónem
- c) Aristotelem
- d) A. Augustinem

Tomáš Akvinský je autorem spisu:

- a) Suma logická
- b) Suma teologická
- c) Suma proti pohanům
- d) O jsoucím a bytnosti

Tomáš Akvinský se ve svém díle snažil o syntézu:

- a) autority a církve
- b) víry a zkušenosti
- c) víry a rozumu
- d) víry a církve

Tomáš Akvinský ontologický důkaz Boží existence Anselma z Canterbury:

- a) přijímá
- b) odmítá
- c) upravuje
- d) ignoruje

Tvrzení, že „*Entity se nemají množovat více, než je nutné*“, je známé jako:

- a) Occamova břitva
- b) Humova břitva
- c) Popperova břitva
- d) paradox holiče

Tvrzení, že: „*Pokud pro nějaký jev existuje vícero vysvětlení, je lépe upřednostňovat to nejméně komplikované*“, je v souladu s:

- a) Humovou břitvou
- b) Popperovou břitvou
- c) Occamovou břitvou
- d) principem úspornosti

Autorem díla *O učené nevědomosti* je:

- a) Sókratés
- b) Platón
- c) T. Akvinský
- d) M. Kusánský

Pico della Mirandola byl představitelem:

- a) novoplatónismu
- b) stoicismu
- c) renesančního novoplatónismu
- d) novoplatonismu novoaristotelismu

Pietro Pomponazzi byl představitelem:

- a) novoplatónismu
- b) stoicismu
- c) renesančního novoplatónismu
- d) novoplatonismu novoaristotelismu

Pietro Pomponazzi ve svém díle *O nesmrtnosti duše*:

- a) nesmrtnost duše dokazuje
- b) nesmrtnost duše popírá
- c) nesmrtnost duše předpokládá
- d) v nesmrtnost duše věří

Představitelem heliocentrismu byl:

- a) Aristarchos ze Samu
- b) Ptolemaios
- c) M. Koperník
- d) G. Galilei

G. Bruno byl představitelem:

- a) geocentrismu
- b) heliocentrismu
- c) panteismu
- d) deismu

Propagátorem myšlenkových experimentů byl:

- a) T. Akvinský
- b) M. Kusánský
- c) Leonardo da Vinci
- d) F. Bacon

Mezi sociální filosofy, tzv. *utopisty* nepatří:

- a) Leonardo da Vinci
- b) T. More
- c) T. Campanella
- d) R. Bacon

Autorem utopického spisu *Utopie* je:

- a) Leonardo da Vinci
- b) T. Campanella
- c) T. More
- d) F. Bacon

Autorem utopického spisu *Nová Atlantida* je:

- a) T. Campanella
- b) R. Bacon
- c) F. Bacon
- d) T. More

Autorem výroku „*Kniha přírody je psaná jazykem matematiky*“ je:

- a) Platón
- b) M. Koperník
- c) G. Bruno
- d) G. Galilei

Autorem výroku „*Pochybuji, tedy jsem*“ (*Dubito, ergo sum*) je:

- a) Sókratés
- b) A. Augustinus
- c) M. Kusánský
- d) R. Descartes

Mezi představitele novověkého racionalismu nepatří:

- a) R. Descartes
- b) G. W. Leibniz
- c) B. Spinoza
- d) I. Kant

Podle R. Descarta je hlavní vědeckou metodou:

- a) indukce
- b) dedukce
- c) skepse
- d) víra

R. Descartes je představitelem:

- a) metodického skepticismu
- b) absolutního skepticismu
- c) monismu
- d) dualismu

Podle R. Descarta má *res extensa* vlastnost:

- a) časovosti
- b) rozprostraněnosti
- c) vědomí
- d) subjektivní existence

Podle R. Descarta má *res cogitans* vlastnost:

- a) časovosti
- b) rozprostraněnosti
- c) vědomí
- d) objektivní existence

Podle R. Descarta je idea Boha:

- a) vrozená
- b) získaná
- c) nesmyslná
- d) rozprostraněná

Pojetí skutečnosti ve filosofii G. W. Leibnize je:

- a) monistické
- b) dualistické
- c) pluralistické
- d) absolutistické

Základem skutečnosti je podle G. W. Leibnize:

- a) idea
- b) atom
- c) monáda
- d) Bůh

Pojem *teodicea* označuje:

- a) ospravedlnění Boží existence
- b) důkaz o Boží existenci
- c) ospravedlnění existence zla
- d) důkaz o neexistenci zla

Autorem tvrzení, že „*náš svět je nejlepším možným světem*“ je:

- a) R. Descartes
- b) G. W. Leibniz
- c) B. Spinoza
- d) Voltaire

B. Spinoza byl představitelem novověkého:

- a) ateismu
- b) polyteismu
- c) solipsismu
- d) panenteismu

Kolik substancí existuje podle B. Spinozy?

- a) 1
- b) 2
- c) 4
- d) nekonečně mnoho

Ztotožnění přírody s Bohem (a obráceně) označujeme jako:

- a) panteismus
- b) panenteismus
- c) teismus
- d) deismus

Vysvětlit etiku geometrickým způsobem se pokusil:

- a) R. Descartes
- b) G. W. Leibniz
- c) D. Hume
- d) B. Spinoza

Mezi představitele novověkého empirismu nepatří:

- a) F. Bacon
- b) J. Locke
- c) R. Bacon
- d) D. Hume

Podle F. Bacona je hlavní vědeckou metodou:

- a) indukce
- b) dedukce
- c) abdukce
- d) metodická skepse

Idoly divadla u F. Bacona jsou překážkami pravdivého poznání související s:

- a) nesprávným používáním jazyka
- b) lidskou přirozeností
- c) s nekritickým přijímáním autorit
- d) špatnou výchovou

Idoly trhu u F. Bacona jsou překážkami pravdivého poznání související s:

- a) nesprávným používáním jazyka
- b) lidskou přirozeností
- c) s nekritickým přijímáním autorit
- d) špatnou výchovou

Idoly jeskyně u F. Bacona jsou překážkami pravdivého poznání související s:

- a) nesprávným používáním jazyka
- b) lidskou přirozeností
- c) s nekritickým přijímáním autorit
- d) špatnou výchovou

Idoly rodu u F. Bacona jsou překážkami pravdivého poznání související s:

- a) nesprávným používáním jazyka
- b) lidskou přirozeností
- c) s nekritickým přijímáním autorit
- d) špatnou výchovou

T. Hobbes byl ve vědě představitelem:

- a) realismu
- b) nominalismu
- c) konstruktivismu
- d) skepticizmu

T. Hobbes svoji politickou filosofii představil v díle:

- a) O společenské smlouvě
- b) O duchu zákonů
- c) Ústava
- d) Leviathan

T. Hobbes je představitelem:

- a) idealismu
- b) materialismu
- c) dualismu
- d) teismu

Autorem výroku „*Homo homini lupus*“ je:

- a) J. J. Rousseau
- b) R. Descartes
- c) J. Locke
- d) T. Hobbes

J. Locke je představitelem novověkého:

- a) skepticismu
- b) sensualismu
- c) racionalismu
- d) politického liberalismu

Podle J. Locka je lidská mysl po narození:

- a) „tabula rasa“
- b) „nepopsaná deska“
- c) „prosta všech idejí“
- d) „neschopna vnímat ideje“

Chuť jablka patří podle J. Locka mezi:

- a) primární kvality
- b) sekundární kvality
- c) jednoduché ideje
- d) složené ideje

Hmotnost jablka patří podle J. Locka mezi:

- a) primární kvality
- b) sekundární kvality
- c) jednoduché ideje
- d) složené ideje

Rozdělení moci ve státě na složku legislativní a exekutivní poprvé navrhl:

- a) Platón
- b) Ch. de Montesquieu
- c) J. Locke
- d) Voltaire

Představitelem novověkého *solipsismu* byl:

- a) B. Spinoza
- b) J. Locke
- c) G. Berkeley
- d) I. Kant

Autorem výroku „*Být znamená být vnímán*“ je:

- a) R. Descartes
- b) B. Spinoza
- c) J. Locke
- d) G. Berkeley

G. Berkeley byl představitelem:

- a) materialismu
- b) imaterialismu
- c) solipsismu
- d) voluntarismu

Garantem objektivní existence věcí je podle G. Berkeleyho:

- a) Bůh
- b) vrozená idea
- c) vnímající Já
- d) subjekt poznání

D. Hume je představitelem novověkého:

- a) racionalismu
- b) empirismu
- c) solipsismu
- d) skepticizmu

Možnost logického zdůvodnění kauzality ve své filosofii popíral:

- a) R. Descartes
- b) J. Locke
- c) D. Hume
- d) I. Kant

D. Hume je v etice představitelem:

- a) neegoistického utilitarismu
- b) smyslového hédonismu
- c) teorie sympatie
- d) teorie antipatie

Autorem spisu *O společenské smlouvě* je:

- a) T. Hobbes
- b) J. Locke
- c) J. J. Rousseau
- d) Ch. de Montesquieu

Autorem spisu *O duchu zákonů* je:

- a) T. Hobbes
- b) J. Locke
- c) J. J. Rousseau
- d) Ch. de Montesquieu

I. Kant je považován za představitele:

- a) absolutního idealismu
- b) subjektivního idealismu
- c) objektivního idealismu
- d) transcendentálního idealismu

Podle I. Kanta musí být výroky vědy:

- a) syntetické a zároveň apriorní
- b) analytické a zároveň apriorní
- c) syntetické a zároveň aposteriorní
- d) analytické a zároveň aposteriorní

Je podle I. Kanta možná metafyzika jako věda?

- a) ano
- b) ne
- c) za určitých podmínek ano
- d) není možné rozhodnout

Noumenon je podle I. Kanta:

- a) věci poznatelnou
- b) věci nepoznatelnou
- c) věci o sobě
- d) věci pro nás

Fenomén je podle I. Kanta:

- a) věci poznatelnou
- b) věci nepoznatelnou
- c) věci o sobě
- d) věci pro nás

Estetickou teorií (ve smyslu teorie poznání) se I. Kant zabývá v díle:

- a) Estetika
- b) Kritika čistého rozumu
- c) Kritika praktického rozumu
- d) Kritika soudnosti

Čas a prostor podle I. Kanta existují:

- a) absolutně
- b) nezávisle na člověku
- c) jako apriorní formy nazírání
- d) jako kategorie rozumového uvažování

Kauzalita podle I. Kanta existuje:

- a) absolutně
- b) nezávisle na člověku
- c) jako apriorní forma nazírání
- d) jako kategorie rozumového uvažování

Mezi antinomie rozumu podle I. Kanta nepatří:

- a) otázka Boží existence
- b) otázka existence času a prostoru
- c) otázka konečnosti světa
- d) otázka smrtelnosti lidské duše

Problémem *účelnosti* se I. Kant zabývá v díle:

- a) Kritika čistého rozumu
- b) Kritika praktického rozumu
- c) Kritika soudnosti
- d) Kritika účelnosti

Výrok *Týden má sedm dní* je:

- a) syntetický *a priori*
- b) analytický *a priori*
- c) syntetický *a posteriori*
- d) analytický *a posteriori*

Etická koncepce I. Kanta se nazývá:

- a) utilitarismus
- b) deontologie
- c) etika povinnosti
- d) ontologie

Nejvyšším morálním zákonem je podle I. Kanta:

- a) hypotetický imperativ
- b) kategorický imperativ
- c) absolutní imperativ
- d) maxima vůle

Etickou problematikou se I. Kant zabývá v díle:

- a) Základy metafyziky mravů
- b) Kritika čistého rozumu
- c) Kritika praktického rozumu
- d) Kritika soudnosti

Estetickou (ve smyslu teorie krásy) teorií se I. Kant zabývá v díle:

- a) Estetika
- b) Kritika čistého rozumu
- c) Kritika praktického rozumu
- d) Kritika soudnosti

Mezi základní znaky osvícenské filosofie patří:

- a) deismus
- b) mechanicismus
- c) optimismus
- d) dogmatismus

Myšlenka, že *Bůh je tvůrce světa, ale do jeho dalšího vývoje už nezasahuje*, se nazývá:

- a) teismus
- b) ateismus
- c) deismus
- d) agnosticismus

Mezi představitele francouzského osvícenství nepatří:

- a) D. Diderot
- b) P. Holbach
- c) J. Herder
- d) I. Kant

Voltaire byl:

- a) odpůrce absolutismu
- b) odpůrce deismu
- c) kritik Leibnize
- d) propagátor Newtonovy přírodní filosofie

Zastáncem tvrzení, že „*myšlení je jenom tělesnou funkcí mozku*“, byl:

- a) Voltaire
- b) G. Berkeley
- c) R. Descartes
- d) J. O. La Mettrie

Výrazným kritikem osvícenského racionalismu byl:

- a) Voltaire
- b) J. Locke
- c) J. J. Rousseau
- d) G. W. F. Hegel

J. J. Rousseau je autorem koncepce:

- a) naturalistické etiky
- b) naturalistické pedagogiky
- c) naturalistické epistemologie
- d) naturalistického omylu

Na otázku „*Přispěl pokrok věd a umění k rozvoji mravů člověka?*“ J. J. Rousseau odpověděl:

- a) ano
- b) ne
- c) nevím
- d) možná

J. J. Rousseau byl:

- a) zastáncem názoru, že cit má přednost před rozumem
- b) zastáncem osvícenské myšlenky pokroku
- c) zastáncem koncepce přirozeného náboženství
- d) autorem autobiografického díla *Vyznání*

Mezi představitele tzv. německé klasické filosofie nepatří:

- a) J. G. Fichte
- b) F. W. J. Schelling
- c) G. W. Leibniz
- d) G. W. F. Hegel

I. Kant je představitelem:

- a) subjektivního idealismu
- b) objektivního idealismu
- c) absolutního idealismu
- d) transcendentálního idealismu

J. G. Fichte je představitelem:

- a) subjektivního idealismu
- b) objektivního idealismu
- c) absolutního idealismu
- d) transcendentálního idealismu

J. G. Fichte věc o sobě:

- a) odmítá
- b) přijímá
- c) ignoruje
- d) postuluje

Tři fáze dialektického vývoje (teze – antiteze – syntéza) poprvé popisuje:

- a) I. Kant
- b) G. W. F. Hegel
- c) F. W. J. Schelling
- d) J. G. Fichte

F. W. J. Schelling je představitelem:

- a) subjektivního idealismu
- b) objektivního idealismu
- c) absolutního idealismu
- d) transcendentálního idealismu

Podle Schellinga duch:

- a) povstává z přírody
- b) vytváří přírodu
- c) vrací se do přírody
- d) je s přírodou identický

Filosofická pozice F. Schellinga se nazývá:

- a) subjektivní idealismus
- b) objektivní idealismus
- c) absolutní idealismus
- d) filosofie identity

G. W. F. Hegel je představitelem:

- a) subjektivního idealismu
- b) objektivního idealismu
- c) absolutního idealismu
- d) transcendentálního idealismu

Autorem *Fenomenologie ducha* je:

- a) I. Kant
- b) G. W. F. Hegel
- c) E. Husserl
- d) J. Patočka

Vývoj celé skutečnosti je podle G. W. F. Hegela vývojem:

- a) subjektivního ducha
- b) absolutního ducha
- c) objektivního ducha
- d) Ducha svatého

První fázi vývoje absolutního ducha Hegel označuje jako:

- a) bytí o sobě
- b) bytí pro sebe
- c) jinobytí
- d) nebytí

Druhou fázi vývoje absolutního ducha Hegel označuje jako:

- a) bytí o sobě
- b) bytí pro sebe
- c) jinobytí
- d) nebytí

Třetí fázi vývoje absolutního ducha Hegel označuje jako:

- a) bytí o sobě
- b) bytí pro sebe
- c) jinobytí
- d) nebytí

Absolutním duchem se ve filosofii Hegela zabývá:

- a) dialektika
- b) náboženství
- c) filosofie Já
- d) filosofie ducha

Hegel se ve své filosofii systematicky nevěnoval:

- a) dialektice
- b) filosofii dějin
- c) dějinám filosofie
- d) etice

Dialektiku jako metodu procesu vývoje společnosti z „oblak na zemi“ přenesl:

- a) Lao-c'
- b) G. W. F. Hegel
- c) K. Marx
- d) E. Bondy

K. Marx byl ovlivněn zejména filosofií:

- a) I. Kanta
- b) G. W. F. Hegela
- c) F. Engelse
- d) V. I. Lenina

Autorem díla *Kapitál* je:

- a) K. Marx
- b) F. Engels
- c) V. I. Lenin
- d) J. V. Stalin

Filosofie K. Marxe je:

- a) dialektická
- b) materialistická
- c) idealistická
- d) politicko-ekonomická

Dialektický materialismus K. Marxe a F. Engelse se zabývá:

- a) proměnou kvantity v kvalitu
- b) vývojem přírody
- c) vývojem lidské společnosti
- d) vytvořením komunistické společnosti

Historický materialismus K. Marxe a F. Engelse se zabývá:

- a) proměnou kvantity v kvalitu
- b) vývojem přírody
- c) vývojem lidské společnosti
- d) vytvořením komunistické společnosti

Třída pracujících je ve filosofii K. Marxe označena jako:

- a) buržoazie
- b) inteligence
- c) proletariát
- d) oligarchie

Autorem *Dialektiky přírody* je:

- a) G. W. F. Hegel
- b) K. Marx
- c) F. Engels
- d) V. I. Lenin

Za předchůdce *existencialismu* je považován:

- a) A. Schopenhauer
- b) F. Nietzsche
- c) S. Kierkegaard
- d) S. Freud

Autorem knihy *Deník svůdce* je:

- a) S. Kierkegaard
- b) A. Schopenhauer
- c) F. Nietzsche
- d) S. Freud

Nejvyšším morálním postojem je podle S. Kierkegaarda postoj:

- a) etický
- b) estetický
- c) egoistický
- d) náboženský

Filosofická koncepce, podle které je skutečnost jenom projevem slepé a iracionální vůle, se označuje jako:

- a) iracionalismus
- b) voluntarismus
- c) nihilismus
- d) egoismus

Autorem spisu *Svět jako vůle a představa* je:

- a) F. Nietzsche
- b) A. Schopenhauer
- c) L. Klíma
- d) S. Freud

Filosofii A. Schopenhauera můžeme hodnotit jako:

- a) optimistickou
- b) pesimistickou
- c) racionalistickou
- d) iracionalistickou

Východisko z utrpení života vidí A. Schopenhauer v:

- a) alkoholu
- b) sebevraždě
- c) umění
- d) nirváně

Autorem spisu *Svět jako vědomí a nic* je:

- a) A. Schopenhauer
- b) F. Nietzsche
- c) S. Freud
- d) L. Klíma

Vůli k moci jako princip života do filosofie poprvé zavádí:

- a) A. Schopenhauer
- b) Ch. Darwin
- c) F. Nietzsche
- d) S. Freud

Myšlenku tzv. *věčného návratu* ve své filosofii tematizuje:

- a) A. Schopenhauer
- b) F. Nietzsche
- c) A. Comte
- d) K. Marx

Autorem spisu *Tak pravil Zarathustra* je:

- a) Zoroaster
- b) Averroes
- c) F. Nietzsche
- d) R. Strauss

F. Nietzsche je představitelem:

- a) nihilismu
- b) iracionalismu
- c) voluntarismu
- d) anarchismu

Filosofie F. Nietzscheho je:

- a) antifeministická
- b) antikřesťanská
- c) antimoralistická
- d) antioptimistická

Ladislav Klíma nebyl představitelem:

- a) ludibrionismu
- b) egodeismu
- c) egosolismu
- d) egoismu

Mezi pozitivisty nepatří:

- a) A. Comte
- b) J. S. Mill
- c) H. Spencer
- d) M. Schlick

Za zakladatele pozitivizmu je považován:

- a) K. Marx
- b) A. Comte
- c) F. Nietzsche
- d) J. S. Mill

Mezi „evolucionisty“ určitě nepatří:

- a) G. W. F. Hegel
- b) H. Spencer
- c) Ch. Darwin
- d) I. Kant

Autorem třech stádií vývoje lidské společnosti (teologické, metafyzické a pozitivní) byl:

- a) G. W. F. Hegel
- b) F. Nietzsche
- c) A. Comte
- b) K. Marx

Původním autorem koncepce „přežití nejzdatnějšího“ je:

- a) Ch. Darwin
- b) H. Spencer
- c) F. Nietzsche
- d) A. Hitler

Autorem koncepce tzv. *sociálního darwinismu* je:

- a) Ch. Darwin
- b) H. Spencer
- c) F. Nietzsche
- d) A. Hitler

Druhá fáze vývoje pozitivizmu se nazývá:

- a) negativismus
- b) nihilismus
- c) logický pozitivismus
- d) empiriokriticismus

Mezi představitele filosofického *pragmatismu* patří:

- a) W. James
- b) Ch. S. Peirce
- c) J. Dewey
- d) J. S. Mill

Mezi představitele filosofického *pragmatismu* nepatří:

- a) W. James
- b) J. S. Mill
- c) H. Spencer
- d) Ch. S. Peirce

Tvrzení, že „pravdivé je to, co se ve skutečnosti uplatní“ je filosofickým postojem:

- a) egoismu
- b) utilitarismu
- c) pragmatismu
- d) hedonismu

Mezi novopozitivisty nepatří:

- a) M. Schlick
- b) B. Russell
- c) R. Carnap
- d) A. Comte

Hlavní metodou ověření vědecké teorie byla pro novopozitivisty:

- a) verifikace
- b) falsifikace
- c) dedukce
- d) abdukce

Mezi charakteristiky novopozitivistické filosofie nepatří:

- a) induktivismus
- b) deduktivismus
- c) fyzikalismus
- d) kumulativismus

Autorem výroku „*Hranice mého jazyka jsou hranice mého světa*“ je:

- a) B. Russell
- b) G. Frege
- c) L. Wittgenstein
- d) J. Searle

Autorem díla *Traktát logicko-filosofický* je:

- a) B. Spinoza
- b) B. Russell
- c) G. Frege
- d) L. Wittgenstein

S tvrzením, že „*všechny problémy filosofie jsou jenom problémy správného používání jazyka*“, by souhlasil:

- a) G. Frege
- b) L. Wittgenstein
- c) F. de Saussure
- d) K. R. Popper

Zakladatelem filosofického směru *fenomenologie* je:

- a) I. Kant
- b) E. Husserl
- c) M. Heidegger
- d) J. Patočka

Autorem díla *Krise evropských věd a transcendentální fenomenologie* je:

- a) J. J. Rousseau
- b) I. Kant
- c) M. Heidegger
- d) E. Husserl

Jak nazývá E. Husserl dočasné odstranění, předpokladů, poznatků či předsudků, tedy „zdržení se úsudku“ o dané věci při smyslovém vnímání?

- a) epoché
- b) fenomenologická indukce
- c) fenomenologická dedukce
- d) fenomenologická redukce

Jan Patočka je autorem knihy:

- a) Přirozený svět jako filosofický problém
- b) Přirozený svět jako politický problém
- c) Svět jako vědomí a nic
- d) Svět jako vůle a představa

Nejvýznamnějším českým představitelem fenomenologie je:

- a) E. Husserl
- b) J. Patočka
- c) M. Petříček
- d) I. Blecha

Mezi představitele existencialismu nepatří:

- a) M. Heidegger
- b) J.-P. Sartre
- c) A. Camus
- d) G. Marcel

K. Jaspers existenciálně vyhocenou situaci člověka označoval jako:

- a) extraordinární
- b) anxiolitickou
- c) depresivní
- d) mezní

Kolik velkých předělů měly podle K. Jaspers dějiny lidstva?

- a) 3
- b) 4
- c) 5
- d) 6

Dílo, ve kterém se K. Jaspers zabýval vinou Němců po 2. sv. válce, se nazývá:

- a) Zločin a trest
- b) Dohlížet a trestat
- c) Otázka viny
- d) Kolektivní vina

Vinu spojenou s nacistickou ideologií označoval K. Jaspers jako:

- a) kriminální vinu
- b) politickou vinu
- c) morální vinu
- d) metafyzickou vinu

M. Heidegger je zakladatelem:

- a) fenomenologické ontologie
- b) fundamentální ontologie
- c) existenciální fenomenologie
- d) existenciální ontologie

Autorem díla *Bytí a čas* je:

- a) K. Jaspers
- b) J.-P. Sartre
- c) M. Heidegger
- d) A. Camus

Lidskou existenci označuje M. Heidegger termínem:

- a) Das Ein
- b) Dasein
- c) Das Sein
- d) Das Zeit

Autorem myšlenky, že „existence předchází esenci“ je:

- a) M. Heidegger
- b) J.-P. Sartre
- c) A. Camus
- d) K. Jaspers

Autorem tvrzení, že „člověk je odsouzen k svobodě“, je:

- a) M. Heidegger
- b) G. Marcel
- c) A. Camus
- d) J.-P. Sartre

Autorem *Kritiky dialektického rozumu* je:

- a) I. Kant
- b) G. W. F. Hegel
- c) K. Marx
- d) J.-P. Sartre

Autorem díla *Bytí a nicota* je:

- a) M. Heidegger
- b) A. Camus
- c) J.-P. Sartre
- d) K. Jaspers

Kdo je autorem teze: „lidská existence je absurdní“?

- a) J.-P. Sartre
- b) A. Camus
- c) K. Jaspers
- d) M. Heidegger

Autorem díla *Mýtus o Sisyfovi* je:

- a) A. Camus
- b) J.-P. Sartre
- c) M. Heidegger
- d) K. Jaspers

K. R. Popper je představitelem:

- a) pozitivismu
- b) novopozitivismu
- c) logického atomismu
- d) kritického racionalismu

K. R. Popper je kritikem metody:

- a) verifikace
- b) falzifikace
- c) indukce
- d) dedukce

Metoda, kterou K. R. Popper odlišuje vědu od ne-vědy, se nazývá:

- a) verifikace
- b) falzifikace
- c) indukce
- d) abdukce

Bolest zubu patří podle K. R. Poppera do světa:

- a) 1
- b) 2
- c) 3
- d) 4

Knihy patří podle K. R. Poppera do světa:

- a) 1
- b) 2
- c) 3
- d) 4

Vědecká teorie patří podle K. R. Poppera do světa:

- a) 1
- b) 2
- c) 3
- d) 4

K. R. Popper ve svém díle kritizuje:

- a) indukci
- b) dedukci
- c) evoluci
- d) historicismus

Autorem díla *Struktura vědeckých revolucí* je:

- a) K. R. Popper
- b) T. S. Kuhn
- c) I. Lakatos
- d) P. K. Feyerabend

Soubor myšlenek, názorů a převládajících teorií v jisté době označuje T. Kuhn termínem:

- a) epistéma
- b) epoché
- c) paradigma
- d) teorie

Představitelem tzv. *metodologického anarchismu* ve vědě je:

- a) M. Foucault
- b) J. Derrida
- c) P. Feyerabend
- d) R. Rorty

Autorem tvrzení „*anything goes!*“ ve vědeckém výzkumu je:

- a) P. Feyerabend
- b) J. Derrida
- c) M. Foucault
- d) R. Rorty

Mezi tzv. *postmoderní* filosofy patří:

- a) M. Foucault
- b) J.-F. Lyotard
- c) J.-P. Sartre
- d) G. Deleuze

Mezi tzv. *postmoderní* filosofy nepatří:

- a) J. Derrida
- b) W. James
- c) J.-P. Sartre
- d) R. Rorty

Představitelem *neopragmatismu* je:

- a) J. Derrida
- b) J. Habermas
- c) M. Foucault
- d) R. Rorty

„Konec velkých metanarací“, jako i „konec metafyziky“ vyhlásila filosofie:

- a) klasického věku
- b) středověká
- c) moderny
- d) postmoderny

Autorem knihy *Dějiny šílenství* je:

- a) M. Foucault
- b) J. Derrida
- c) J.-F. Lyotard
- d) G. Deleuze

Představitelem *filosofie dekonstrukce* je:

- a) J. Derrida
- b) J. Habermas
- c) M. Foucault
- d) R. Rorty

Autorem myšlenky, že „nejdříve je písmo (*grafein*) až pak hlas (*foné*)“ je:

- a) Platón
- b) Sókratés
- c) M. Foucault
- d) J. Derrida

Zkouška bude obsahovat 25 testových otázek.

Otázky mohou mít jednu, dvě nebo i tři správné odpovědi!

Bodové rozložení hodnocení:

A – 40–38 bodů

B – 37–35

C – 34–31

D – 30–28

E – 27–24

F – < 24